Cuntas Leithreasa 2023

Vóta 42

Forbairt Tuaithe agus Pobail

Réamhrá

Tá ceanglas orm i mo cháil mar Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta 42 cuntas leithreasa an Vóta a ullmhú gach bliain agus an cuntas a chur faoi bhráid an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste i gcomhair iniúchta.

De réir an cheanglais seo, d'ullmhaigh mé an cuntas a ghabhann leis seo ar an tsuim a caitheadh sa bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2023 ar thuarastail agus ar chostais na Roinne Forbartha Tuaithe agus Pobail, lena n-áirítear seirbhísí áirithe a riarann an Roinn sin, agus chun deontais áirithe a íoc.

Cuirtear an toradh maidir le caiteachas i gcomparáid leis na suimeanna

- a dheonaigh Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa, 2023, lena n-áirítear an tsuim den chaiteachas don bhliain a d'fhéadfaí a úsáid mar leithreasuithe i gcabhair, agus
- arna soláthar ar mhaithe le seirbhísí caipitil a sholáthar in 2023 as leithreasaí neamhchaite a bhain le 2023, faoi na socruithe a bunaíodh le halt 91 den Acht Airgeadais 2004 maidir le géilleadh iarchurtha.

Dlitear farasbarr €9.824 milliún a ghéilleadh don Státchiste.

Is cuid den chuntas an ráiteas faoi pholasaithe agus faoi phrionsabail chuntasaíochta agus na nótaí 1 go 6.

Ráiteas faoi pholasaithe agus faoi phrionsabail chuntasaíochta

Cuireadh na beartais agus na prionsabail chaighdeánacha chuntasaíochta a bhaineann le cuntais leithreasa a chur i dtoll a chéile, mar atá leagtha amach ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh PFN agus Athchóirithe in imlitir 22 de 2023, chun feidhme nuair a bhí an cuntas á ullmhú, seachas ina leith seo a leanas.

Rinneadh na saolréanna fónta agus na rátaí amúchta gaolmhara a bhaineann le móraicmí sócmhainní doláimhsithe a mheas mar a leanas.

Aicme Sócmhainne	*Saolré fhónta*	*Ráta amúchta*
Ceadúnais bogearraí	Téarma ceadúnais 2-10 mbliana	50%-10%
Bogearraí a fuarthas/a forbraíodh	10 mbliana	10%

Íocaíochtaí chuig Pobal

Déantar maoiniú a réamhíoc chuig Pobal maidir le cláir áirithe a sheachadadh ar bhonn gníomhaireachta. Muirearaíodh an líon iomlán a íocadh le Pobal i gcoinne na bhfo-mhírcheann sa bhliain (féach nóta 6.3).

Ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

Freagracht as an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais

Mar Oifigeach Cuntasaíochta, aithním an fhreagracht atá orm a chinntiú go bhfuil córas éifeachtach rialaithe airgeadais inmheánaigh á chothabháil agus á chur i bhfeidhm ag an Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail.

Feidhmítear an fhreagracht sin i gcomhthéacs na n-acmhainní atá ar fáil dom agus i gcomhthéacs na ndualgas eile atá orm mar Ard-Rúnaí. Ina theannta sin, ní féidir le haon chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach dearbhú réasúnach agus ní dearbhú iomlán a sholáthar go gcosnaítear na sócmhainní, go ndéantar na hidirbhearta a údarú agus a thaifeadadh i gceart agus go gcuirtear cosc ar earráidí nó neamhrialtachtaí ábhartha nó go mbraithfí iad ar bhealach tráthúil. Is próiseas leanúnach é an córas rialaithe inmheánaigh airgeadais a choinneáil agus déantar athbhreithniú leanúnach ar an gcóras agus ar a éifeachtúlacht.

Seirbhísí comhroinnte

An Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte (Vóta 18) a chuireann feidhmeanna pá rolla agus acmhainní daonna ar fáil ar bhonn seirbhísí comhroinnte.

Tá mo chuid freagrachtaí maidir leis na ceanglais sa chomhaontú bainistíochta seirbhísí idir an Oifig seo agus an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte chomhlíonta agam i ndáil le seirbhísí acmhainní daonna agus seirbhísí comhroinnte párolla a sholáthar.

Táim ag brath ar litir dhearbhaithe ó Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta na hOifige Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte go bhfuil na rialuithe iomchuí curtha i bhfeidhm i ndáil le seirbhísí acmhainní daonna agus seirbhísí comhroinnte párolla a chur ar fáil don Roinn seo.

An tIonad Seirbhísí Comhroinnte Airgeadais sa Roinn Dlí agus Cirt (Vóta 24) a chuireann na comhsheirbhísí airgeadais ar fáil. Chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí maidir le riachtanais an chomhaontaithe bainistíochta seirbhíse idir an Roinn agus an tIonad Seirbhísí Comhroinnte Airgeadais sa Roinn Dlí agus Cirt.

Táim ag brath ar litir dhearbhaithe ó Oifigeach Cuntasaíochta don Vóta Dlí agus Cirt go bhfuil na rialuithe iomchuí curtha i bhfeidhm i ndáil le seirbhísí comhroinnte a chur ar fáil don Roinn seo.

Timpeallacht rialaithe airgeadais

Tá timpeallacht rialaithe ina bhfuil na heilimintí seo a leanas i bhfeidhm.

- Sannadh freagrachtaí airgeadais ar an leibhéal bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach.
- Bunaíodh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal ar ar sannadh freagracht as bainistiú airgeadais.
- Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun teipeanna suntasacha rialaithe a thuairisciú agus chun gníomhaíocht cheartaitheach chuí a chinntiú.
- Tá Coiste Iniúchóireachta ar bun d'fhonn comhairle a chur ormsa maidir lena leagtar de fhreagracht orm maidir leis an gcóras um rialú inmheánach airgeadais.
- tá córais i bhfeidhm chun sócmhainní na Roinne a chosaint.

Rialuithe riaracháin agus tuairisciú bainistithe

Tá creat nósanna imeachta riaracháin agus tuairiscithe bainistithe rialta i bhfeidhm lena n-áirítear dualgais a dheighilt agus córas tarmligin agus cuntasachta, agus go háirithe, maidir leis an méid seo a leanas

- go bhfuil córas buiséadaithe iomchuí ann agus buiséad bliantúil a bhíonn faoi athbhreithniú ag an ardbhainistíocht

- go ndéanann an ardbhainistíocht athbhreithnithe rialta ar thuarascálacha tréimhsiúla agus bliantúla airgeadais ina léirítear feidhmíocht airgeadais i gcoinne réamhaisnéisí
- go bhfuil córas bainistithe riosca ag feidhmiú laistigh den Roinn
- go bhfuil córais ann atá dírithe ar shlándáil na gcóras TFC a chinntiú
- tá treoirlínte rialaithe infheistíochta caipitil cuí i bhfeidhm.

Iniúchóireacht inmheánach agus an Coiste Iniúchóireachta

Tá feidhm iniúchóireachta inmheánaí ag an Roinn agus tá pearsanra atá oilte go cuí ina bun, a fheidhmíonn de réir cairt scríofa. Tá obair na feidhme iniúchóireachta inmheánaí bunaithe ar anailís ar na rioscaí airgeadais a bhfuil an Roinn nochta dóibh agus tá a pleananna bliantúla iniúchóireachta inmheánaí, atá faofa agam féin, bunaithe ar an anailís sin. Féachtar leis na pleananna sin na príomhrialuithe a chlúdach ar bhonn atrátha thar thréimhse réasúnach. Mar chuid den fhorbairt leanúnach ar an bhfeidhm iniúchóireachta inmheánaí, déanfaidh mé féin agus an coiste iniúchóireachta athbhreithniú tréimhsiúil uirthi. Tá nósanna imeachta curtha i bhfeidhm agam lena chinntiú go ndéanfar obair leantach ar thuarascálacha na feidhme iniúchóireachta inmheánaí.

Soláthar

Cinntíonn an Oifig go bhfuil béim chuí ar dhea-chleachtas soláthair nuair a bhronntar gach conradh agus go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm chun comhlíontas gach treoirlíne iomchuí a chinntiú. B'ionann an caiteachas ar earraí agus ar sheirbhísí, lena n-áirítear costas na foirne a fuarthas ar conradh, agus €20.156 milliún in 2023.

Tá sonraí tugtha ag an Roinn ar chonradh neamhiomaíoch amháin sa bhreis ar €25,000 sa tuairisceán bliantúil maidir le hImlitir 40/2002 don Roinn Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh PFN agus Athchóirithe.

Neamhchomhlíonadh na rialacha soláthair

In 2023, rinne an Roinn íocaíochtaí ar chonradh nach raibh an próiseas soláthair ina leith ag teacht go hiomlán leis na treoirlínte. Baineadh úsáid as creat a chuir gníomhaireacht de chuid na Roinne i bhfeidhm chun an tseirbhís seo a fháil. Ba chonradh é seo chun ardán ar líne a fhorbairt chun go mbeadh rochtain níos fearr ag an bpobal ar shaoráidí pointí nasctha leathanbhanda poiblí, lena gcumhdaítear an tréimhse ó mhí na Nollag 2022 go mí na Nollag 2025 le luach suas le €700,000 (gan CBL san áireamh). Rinneadh íocaíochtaí iomlána €125,580 i ndáil leis an gconradh seo in 2023.

Is é beartas na Roinne seo leas a bhaint as gach creatlach cuí atá ar fáil go lárnach a luaithe is a chuirtear i bhfeidhm iad agus teagmháil a dhéanamh leis an Oifig um Sholáthar Rialtais maidir le riachtanais níos sonraithe. Leantar de rialuithe a chur i bhfeidhm chun comhlíontacht a chinntiú sa réimse seo.

Creat riosca agus rialaithe

Tá córas bainistithe riosca curtha i bhfeidhm ag an Roinn lena ndéantar sainaithint agus tuairisciú ar na príomhrioscaí agus na gníomhartha bainistithe atá á ndéanamh chun aghaidh a thabhairt ar na rioscaí sin agus, a mhéid agus is féidir, chun iad a mhaolú.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm lena sainaithnítear na príomhrioscaí atá os comhair na Roinne agus rinneadh iad a shainaithint, a mheas agus a ghrádú de réir a dtábhachta. Sonraítear sa chlár rioscaí chomh maith na rialuithe agus na gníomhartha atá de dhíth chun rioscaí a mhaolú agus déantar freagracht i ndáil le feidhmiú rialuithe a shannadh ar bhaill foirne sonracha.

Tá Coiste Riosca ag an Roinn chomh maith chun maoirseacht a dhéanamh ar an gcóras bainistithe riosca agus ar a chur i bhfeidhm. Tá comhaltaí ar fad an Bhoird Bainistíochta ar an gCoiste agus tagann an coiste le chéile go ráithiúil. Déantar an clár riosca a athbhreithniú agus a thabhairt cothrom le dáta ag gach cruinniú ráithiúil.

Baintear leas as torthaí na measúnachtaí sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithroinnt chun a chinntiú go ndéantar rioscaí a bhainistiú chuig leibhéal inghlactha.

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus cuirtear easnaimh rialaithe in iúl dóibh siúd atá freagrach as gníomhaíocht cheartaitheach a dhéanamh agus don lucht bainistíochta agus don Bhord Bainistíochta, nuair is ábhartha, ar bhealach tráthúil. Deimhním gur sainaithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus gur cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar oibriú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnaimh shainaitheanta a thuairisciú.

Athbhreithniú ar éifeachtacht

Tá nósanna imeachta ag an Roinn chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta bainistithe riosca agus rialaithe. Tá monatóireacht agus athbhreithniú na Roinne ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais bunaithe ar obair na n-iniúchóirí inmheánacha agus seachtracha agus na ndaoine den lucht bainistíochta laistigh den Roinn atá freagrach as an gcreat rialaithe inmheánaigh a fhorbairt agus a chothabháil.

Saincheisteanna maidir le Rialú Inmheánach Airgeadais

Níor sainaithníodh aon laigí eile i rialú inmheánach airgeadais maidir leis an mbliain 2023 as ar eascair caillteanas ábhartha nó as a bhféadfadh caillteanas ábhartha eascairt.

Mary Hurley
An tOifigeach Cuntasaíochta
An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail

27 Márta 2024

An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Tuarascáil le cur faoi bhráid Thithe an Oireachtais

Vóta 42 Forbairt Tuaithe agus Pobail

Tuairim faoin gcuntas leithreasa

Rinne mé iniúchadh ar an gcuntas leithreasa do Vóta 42 – Forbairt Tuaithe agus Pobail don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2023 faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.

Is é mo thuairimse go gcuirtear i láthair go cuí

- sa chuntas leithreasa fáltais agus caiteachas Vóta 42 – Forbairt Tuaithe agus Pobail don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2023, agus
- gur ullmhaíodh an cuntas leithreasa san fhoirm a d'ordaigh an tAire Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe.

An bonn leis an tuairim

Rinne mé m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta (ISAnna) arna gcur i bhfeidhm ag an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúchóireachta. Déantar cur síos ar mo fhreagrachtaí faoi na caighdeáin sin san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo. Táim neamhspleách ar Theaghlachas an Uachtaráin agus chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí eiticiúla eile i gcomhréir leis na caighdeáin.

Creidim go bhfuil an fhianaise iniúchta atá aimsithe agam leordhóthanach agus cuí chun bunús a chur le mo thuairim.

Tuarascáil ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais agus ar nithe eile

Chuir an tOifigeach Cuntasaíochta ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais i láthair i dteannta an chuntais leithreasa. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm as tuairisciú ar an bhfaisnéis atá sa ráiteas, agus ar nithe eile a dtuairiscím orthu de réir eisceachta, san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo.

Neamhchomhlíonadh rialacha soláthair

Nocht an tOifigeach Cuntasaíochta sa ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais go raibh cás ábhartha neamhchomhlíontachta leis na rialacha soláthair ann i leith conarthaí a bhí i bhfeidhm in 2023.

Seamus Mac Cárthaigh
An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste

19 Mean Fomhair 2024

Aguisín leis an tuarascáil

Freagrachtaí an Oifigigh Cuntasaíochta

Tá an tOifigeach Cuntasaíochta freagrach as na nithe seo a leanas

- an cuntas leithreasa a ullmhú de réir alt 22 den *Exchequer and Audit Departments Act 1866*
- a chinntiú go gcomhlíonann an cuntas leithreasa ceanglais na *Nósanna Imeachta Airgeadais Phoiblí* ón Roinn Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe, agus ordacháin eile ón Aire Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe
- rialtacht na n-idirbheart a chinntiú, agus
- cur chun feidhme a dhéanamh ar cibé rialú inmheánach a chinneann an tOifigeach Cuntasaíochta a bheith riachtanach chun cuntas leithreasa a ullmhú atá saor ó mhíráiteas ábhartha, bíodh calaois nó earráid mar chúis leis.

Freagrachtaí an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi alt 3 den Acht um Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, an cuntas leithreasa a iniúchadh agus tuairisciú air do Thithe an Oireachtais, á lua cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh, i mo thuairimse, a chuirtear na fáltais agus an caiteachas a bhaineann leis an vóta i láthair go cuí sa chuntas.

Is é mo chuspóir agus an t-iniúchadh á dhéanamh agam ná dearbhú réasúnach a fháil maidir le cé acu atá nó nach bhfuil an cuntas leithreasa saor ó mhíráiteas ábhartha ar calaois nó earráid is cúis leis. Is leibhéal ard dearbhaithe é dearbhú réasúnach, ach ní ráthaíocht é go mbraithfidh iniúchadh a dhéantar de réir na ISAnna (Caighdeáin Idirnáisiúnta um Iniúchóireacht) míráiteas ábhartha i gcónaí nuair a bheidh sé ann. Féadfaidh míráiteas eascairt as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha dá bhféadfaí a bheith ag súil le réasún go mbeadh tionchar acu ar chinntí eacnamaíocha úsáideoirí a dhéantar ar bhonn an chuntais leithreasa, ina n-aonar nó ina n-iomláine.

Mar chuid d'iniúchadh de réir na ISAnna, cleachtaim breithiúnas gairmiúil agus coinním sceipteachas gairmiúil i rith an iniúchta. Agus mé ag déanamh amhlaidh,

- Sainaithním agus measúnaím rioscaí an mhíráitis ábhartha a bhaineann leis an gcuntas leithreasa, cibé acu de bharr calaoise nó earráide iad; dearaim agus feidhmím nósanna imeachta iniúchóireachta a fhreagraíonn do na rioscaí sin; agus faighim fianaise iniúchóireachta is leor agus is cuí chun bunús a sholáthar i gcomhair mo thuairime. Is mó an riosca nach mbraithfí míráiteas ábhartha a rinneadh de bharr calaoise ná míráiteas ábhartha a rinneadh de bharr earráide, mar d'fhéadfadh claonpháirteachas, brionnú, easnaimh d'aon ghnó, mífhaisnéis nó sárú ar rialú inmheánach a bheith i gceist le calaois.
- Faighim tuiscint ar an rialú inmheánach atá ábhartha don iniúchadh chun nósanna imeachta iniúchóireachta a dhearadh a bheidh iomchuí sna cúinsí i gceist, ach ní chun tuairim a thabhairt ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha.
- Measúnaím cé acu a comhlíonadh nó nár comhlíonadh *Nósanna Imeachta Airgeadais Phoiblí* de chuid fhorálacha cuntasaíochta na Roinne Caiteachais Phoiblí, Sheachadadh an Phlean Forbartha Náisiúnta agus Athchóirithe.

Déanaim cumarsáid leis an Oifigeach Cuntasaíochta maidir le scóip agus uainiú beartaithe an iniúchta agus torthaí suntasacha iniúchta, i measc nithe eile, lena n-áirítear aon laigí suntasacha sa rialú inmheánach a shainaithním le linn m'iniúchta.

Tuairiscím de réir eisceachta más amhlaidh, i mo thuairimse,

- nár bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe uile a theastaigh uaim i gcomhair m'iniúchta, nó
- nár leor na taifid chuntasaíochta le go bhféadfaí an cuntas leithreasa a iniúchadh go héasca agus go cuí, nó
- nach bhfuil an cuntas leithreasa ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Tuairisciú ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

Ní chumhdaíonn mo thuairim ar an gcuntas leithreasa an ráiteas ón Oifigeach Cuntasaíochta faoi rialú inmheánach airgeadais, agus ní chuirim aon chinneadh dearbhaithe in iúl ina leith.

I dtaca le m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa, ceanglaítear orm faoi na ISAnna an ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais a léamh agus, le linn déanamh amhlaidh, a bhreithniú cé acu is amhlaidh nó nach amhlaidh atá an fhaisnéis atá tugtha laistigh de neamh-chomhsheasmhach go hábhartha leis an gcuntas leithreasa nó le heolas a gnóthaíodh le linn an iniúchta nó atá an chuma uirthi ar shlí eile go ndearnadh míráiteas ábhartha ina leith. Más rud é, bunaithe ar an obair a rinne mé, go dtagaim ar an gconclúid go bhfuil míráiteas ábhartha ann, ceanglaítear orm an fhíric sin a thuairisciú.

Tuairisciú ar ábhair eile

Féachaim le linn an iniúchta le fianaise a fháil ar rialtacht na n-idirbheart airgeadais. Ceanglaítear orm faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, tuairisciú i gcás go sainaithním aon chás ábhartha nár caitheadh airgead poiblí do na críocha a bhí beartaithe ann nó nach ndearnadh na hidirbhearta de réir na n-údarás a bhí á rialú ann.

Ceanglaítear orm freisin faoi Acht 1993 tuarascáil a ullmhú gach bliain ar cibé ábhair a eascraíonn as m'iniúchtaí ar na cuntais leithreasa is cuí liom. I gcásanna den sórt sin, tagraítear sna tuarascálacha iniúchóireachta ar na cuntais leithreasa lena mbaineann don chaibidil ábhartha/do na caibidlí ábhartha sa *Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí* uaim, ar tuarascáil bhliantúil í.

Vóta 42 Forbairt Tuaithe agus Pobail

Cuntas Leithreasa 2023

			2023		2022
			Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000	€000
Caiteachas clár					
A	Forbairt Tuaithe agus Gnóthaí Réigiúnacha				
	Bunaidh	201,610			
	Géilleadh iarchurtha	10,500			
	Forlíontach	(6,975)			
			205,135	202,537	181,384
B	Forbairt Pobail				
	Bunaidh	222,268			
	Géilleadh iarchurtha	4,000			
	Forlíontach	17,975			
			244,243	224,382	203,566
C	An tÚdarás Rialála Carthanas		5,103	4,974	4,292
Ollchaiteachas					
	Bunaidh	428,981			
	Géilleadh iarchurtha	14,500			
	Forlíontach	11,000			
			454,481	**431,893**	**389,242**
	Lúide				
D	**Leithreasaí i gCabhair**		**44,900**	**52,136**	**55,667**
Glanchaiteachas					
	Bunaidh	384,081			
	Géilleadh iarchurtha	14,500			
	Forlíontach	11,000			
			409,581	**379,757**	**333,575**

Farasbarr

Tá an farasbarr ar an méid a soláthraíodh ar an nglanmhéid a cuireadh i bhfeidhm dlite lena ghéilleadh don Státchiste. Faoi alt 91 den Acht Airgeadais 2004, is féidir iomlán nó cuid d'aon leithghabháil neamhchaite do sheirbhísí soláthair chaipitil a thabhairt anonn lena chaitheamh sa bhliain ina dhiaidh sin. Tugadh €20 milliún de leathreasuithe neamhchaite i ndáil le gnéithe caipitil d'Fho-mhírcheann B.5 Tacaíochtaí don Úcráin - ciste pobail ar aghaidh go dtí 2024 (nóta 6.4).

	2023	**2022**
	€	**€**
Farasbarr	29,823,779	18,732,854
Géilleadh iarchurtha	(20,000,000)	(14,500,000)
Farasbarr le géilleadh	**9,823,779**	**4,232,854**

Mary Hurley
An tOifigeach Cuntasaíochta
An Roinn Forbartha Tuaithe agus Pobail

27 Márta 2024

Nótaí leis an gCuntas Leithreasa

Nóta 1 Ráiteas faoin gCostas Oibriúcháin 2023

		2023	2022
	€000	**€000**	**€000**
Costas an chláir		418,411	376,889
Pá		12,150	11,155
Neamhphá		1,332	1,198
Ollchaiteachas		**431,893**	**389,242**
Lúide			
Leithreasaí i gCabhair		**52,136**	**55,667**
Glanchaiteachas		**379,757**	**333,575**
Athruithe ar shócmhainní caipitil			
Réadmhaoin, fearas agus trealamh (nóta 2.1)			
Ceannacháin	(591)		
Dímheas	354		
Caillteanas ar dhiúscairtí	4		
Sócmhainní doláimhsithe (nóta 2.2)			
Amúchadh	2		
		(231)	(1,043)
Athruithe ar ghlansócmhainní reatha			
Méadú ar réamhíocaíochtaí	(490)		
Laghdú ar ioncam fabhraithe	1,462		
Méadú ar speansais fhabhraithe	407		
Laghdú ar ioncam iarchurtha	779		
		2,158	7,892
Caiteachas díreach		**381,684**	**340,424**
Caiteachas a tabhaíodh in áit eile			
Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara (nóta 1.1)		1,819	1,916
Glanchostas an chláir		**383,503**	**342,340**

1.1 Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara

Tá an glanmhéid caiteachais ar sheirbhísí comhghuaillithe comhdhéanta de na méideanna seo a leanas maidir le Vóta 42 a d'eascair in áit éigin eile.

		2023	2022
		€000	**€000**
Vóta 12	Aoisliúntas agus Liúntais Scoir	184	194
Vóta 13	Oifig na nOibreacha Poiblí	866	1,107
Vóta 18	Oifig na Seirbhísí Comhroinnte Náisiúnta	26	23
Vóta 20	An Garda Síochána	124	—
Vóta 24	Ceartas	379	350
Vóta 43	Oifig Phríomh-Oifigeach Faisnéise an Rialtais	240	242
		1,819	**1,916**

Nóta 2 Ráiteas ar an Staid Airgeadais ag 31 Nollaig 2023

	Nóta	2023	2022
		€000	€000
Sócmhainní Seasta			
Réadmhaoin, fearas agus trealamh	2.1	11,629	11,398
Sócmhainní doláimhsithe	2.2	—	—
Iomlán na sócmhainní seasta		**11,629**	**11,398**
Sócmhainní reatha			
Banc agus airgead tirim		19,509	15,545
Réamhíocaíochtaí	2.3	7,838	7,348
Ioncam fabhraithe	2.4	29,116	30,578
Iarmhéideanna dochair eile	2.5	25	69
Iomlán na sócmhainní reatha		**56,488**	**53,540**
Lúide dliteanais reatha			
Speansais fhabhraithe	2.6	546	139
Ioncam Iarchurtha	2.7	779	—
Iarmhéideanna creidmheasa eile	2.8	1,280	1,111
Glanmhaoiniú Státchiste	2.9	18,254	14,503
Iomlán na ndliteanas reatha		**20,859**	**15,753**
Glansócmhainní reatha		35,629	37,787
Glansócmhainní		**47,258**	**49,185**
Arna Léiriú ag:			
Cuntas maoinithe an Stáit	2.10	**47,258**	**49,185**

2.1 Réadmhaoin, fearas agus trealamh [a]

	Foirgnimh	Trealamh oifige agus TF	Troscán agus feistis	Iomlán
	€000	€000	€000	€000
Costas nó luacháil				
Ag 1 Eanáir 2023	12,942	469	210	13,621
Suimeanna Breise	363	228	—	591
Diúscairtí	—	(8)	—	(8)
Ag 31 Nollaig 2023	13,305	689	210	14,204
Dímheas carntha				
Ag 1 Eanáir 2023	1,794	345	86	2,225
Dímheas don bhliain	265	68	21	354
Dímheas ar dhiúscairtí	—	(4)	—	(4)
Ag 31 Nollaig 2023	2,059	409	107	2,575
Glansócmhainní				
Ag 31 Nollaig 2023	**11,246**	**280**	**103**	**11,629**
Ag 31 Nollaig 2022	11,148	126	124	11,398

Nóta [a] Le héifeacht ón 1 Eanáir 2023, rinneadh éadáil bogearraí agus sócmhainní forbartha a athaicmiú ó réadmhaoin, fearas agus trealamh go sócmhainní doláimhsithe (féach nóta 2.2).

2.2 Sócmhainní doláimhsithe [a]

	Bogearraí a fuarthas agus a forbraíodh	Iomlán
	€000	€000
Costas nó luacháil		
Ag 1 Eanáir 2023	585	585
Suimeanna Breise	—	—
Ag 31 Nollaig 2023	585	585
Amúchadh carntha		
Ag 1 Eanáir 2023	583	583
Amúchadh don bhliain	2	2
Ag 31 Nollaig 2023	585	585
Glansócmhainní		
Ag 31 Nollaig 2023	**—**	**—**
Ag 31 Nollaig 2022	2	2

Nóta [a] Le héifeacht ón 1 Eanáir 2023, rinneadh éadáil bogearraí agus sócmhainní forbartha a athaicmiú ó réadmhaoin, fearas agus trealamh (nóta 2.1).

2.3 Réamhíocaíochtaí

ag 31 Nollaig	2023 €000	2022 €000
An Scéim um Bonneagar Caithimh Aimsire Lasmuigh	38	296
An Clár um Sheirbhísí Pobail	5,921	3,792
Tacaíochtaí tuaithe	961	2,171
Leader - fochlár eacnamaíochta tuaithe	741	1,012
Riarachán	177	77
	7,838	**7,348**

2.4 Ioncam fabhraithe

ag 31 Nollaig		2023 €000	2022 €000
A.5	Leader - fochlár eacnamaíochta tuaithe	5,727	8,083
A.7	Athghiniúint agus forbairt tuaithe - an scéim um bonneagar caithimh aimsire lasmuigh	4,660	5,350
B.8	An Clár um Shíocháin agus Athmhuintearas	18,729	17,145
		29,116	**30,578**

2.5 Iarmhéideanna dochair eile

ag 31 Nollaig	2023 €000	2022 €000
Scéimeanna na bpasanna taistil	20	22
Leader – tionscnamh bia	—	46
Míreanna dochair eile ar fionraí	5	1
	25	**69**

2.6 Ioncam fabhraithe

ag 31 Nollaig	2023 €000	2022 €000
Seirbhísí agus tacaíocht TF	—	5
Fabhruithe sonracha clár	528	110
Caiteachas riaracháin	18	18
Fabhruithe eile	—	6
	546	**139**

2.7 Ioncam iarchurtha

ag 31 Nollaig	2023	2022
	€000	**€000**
Réamhíocaíocht AE i ndáil le Clár LEADER 2023-2027	779	—
	779	**—**

2.8 Iarmhéideanna creidmheasa eile

ag 31 Nollaig	2023	2022
	€000	**€000**
Suimeanna atá dlite don Stát		
Cáin ioncaim	232	221
Árachas sóisialach pá-choibhneasa	136	117
Cáin shiarchoinneálach ar sheirbhísí gairmiúla	42	41
Cáin bhreisluacha	74	212
	484	591
Bailte Slachtmhara	654	449
Eile	142	71
	1,280	**1,111**

2.9 Glanmhaoiniú Státchiste

ag 31 Nollaig	2023	2022
	€000	**€000**
Farasbarr le géilleadh	9,824	4,233
Géilleadh iarchurtha	20,000	14,500
Deontas ón Státchiste nár tarraingíodh	(11,570)	(4,230)
Glanmhaoiniú Státchiste	**18,254**	**14,503**
Arna Léiriú ag:		
Féichiúnaithe		
Banc agus airgead tirim	19,509	15,545
Iarmhéideanna dochair: fionraí	25	69
	19,534	15,614
Creidiúnaithe		
Iarmhéideanna creidmheasa: fionraí	(1,280)	(1,111)
	18,254	**14,503**

2.10 Cuntas an mhaoinithe stáit

	Nóta		2023	2022
		€000	**€000**	**€000**
Iarmhéid ag 1 Eanáir			49,185	56,034
Eisíocaíochtaí ón Vóta				
Soláthar meastacháin	Cuntas	409,581		
Géilleadh iarchurtha		(20,000)		
Farasbarr le géilleadh	Cuntas	(9,824)		
Glanvóta			379,757	333,575
Caiteachas (airgead tirim) a tabhaíodh in áit eile	1.1		1,819	1,916
Glanchostas an chláir	1		(383,503)	(342,340)
Iarmhéid ag 31 Nollaig			**47,258**	**49,185**

2.11 Ceangaltais

a) Ceangaltais dhomhanda	**2023**	**2022**
ag 31 Nollaig	**€000**	**€000**
Earraí agus seirbhísí a fháil	—	156
Cláir deontais neamh-chaipitil[a]	231,701	140,543
Cláir deontais chaipitil	256,915	263,290
Iomlán na gceanglas is infhorfheidhmithe le dlí	**488,616**	**403,989**

b) Cláir deontais neamh-chaipitil	**2023**	**2022**
	€000	**€000**
Iarmhéid tosaigh	140,699	109,106
Deontais a íocadh sa bhliain	(181,059)	(182,062)
Ceangaltais deontais nua	272,061	213,655
Iarmhéid deiridh	**231,701**	**140,699**

c) Cláir dheontais chaipitil	**2023**	**2022**
	€000	**€000**
Iarmhéid tosaigh	263,290	244,996
Deontais a íocadh sa bhliain	(186,847)	(186,868)
Ceangaltais deontais nua	180,472	205,162
Iarmhéid deiridh	**256,915**	**263,290**

Nóta [a] Ba mar gheall ar mhéadú a bheith ar na gealltanais i gclár PEACE ó €0.13 milliún go €76.8 milliún, den chuid is mó, a raibh méadú ar chláir deontais neamh-chaipitil in 2022.

2.12 Dliteanais theagmhasacha

Bhí baint ag an Roinn le cás dlí amháin a tugadh chun críche in 2024. Tá an Roinn faoi dhliteanas €88,286 a íoc maidir le costais agus réiteach an cháis seo. Déanfar an íocaíocht in 2024.

Nóta 3 Caiteachas Vóta

Anailís ar chaiteachas riaracháin

Rinneadh an caiteachas riaracháin atá leagtha amach thíos a chionroinnt ar na cláir, chun costais iomlána na gclár a chur i láthair.

		2023		2022
		Meastachán measta	**Toradh**	**Toradh**
		€000	**€000**	**€000**
i	Tuarastail, pá agus liúntais	12,897	12,150	11,155
ii	Taisteal agus cothabháil	410	334	265
iii	Oiliúint agus forbairt agus speansais theagmhasacha	604	603	420
iv	Seirbhísí poist agus teileachumarsáide	82	56	53
v	Trealamh oifige agus seirbhísí TF seachtracha	302	228	199
vi	Costais áitribh oifige	216	78	85
vii	Comhairleoireacht agus luach ar airgead agus athbhreithnithe beartas	121	—	120
viii	Taighde	101	33	56
		14,733	**13,482**	**12,353**

Athrúcháin shuntasacha

Déantar cur síos sa mhír seo a leanas ar na cúiseanna atá le hathrúcháin shuntasacha sa chaiteachas ón méid a cuireadh ar fáil (+/- 25% agus €100,000).

vi Costais áitribh oifige

Soláthar meastacháin €216,000; toradh €78,000

Bhí an t-easnamh €138,000 i gcaiteachas i gceist i gcomórtas leis an soláthar measta mar gheall ar chaiteachas ar áitribh agus áiseanna oifige agus ar shuíomhanna i mBéal an Átha agus i Trinity Point araon a bheith níos ísle ná mar a rabhthas ag súil leis mar gheall ar mhoill a bheith ar uasghrádaithe beartaithe.

vii Comhairleoireacht agus luach ar airgead agus athbhreithnithe beartas

Soláthar meastacháin €121,000; toradh €Nialas

Tá sé beartaithe leis an leithdháileadh sin go gclúdófar costas na sainchomhairleoireachta le haghaidh aonaid ghnó nach bhfuil a mbuiséad féin acu le haghaidh an chineáil sin caiteachais. In 2023, ní raibh aon cheanglas ann tarraingt ón bhfo-cheannteideal sin.

Clár A Forbairt Tuaithe agus Gnóthaí Réigiúnacha

					2023	2022
				Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
			€000	€000	€000	€000
A.1	Riarachán - pá			7,477	6,804	6,895
A.2	Riarachán - neamhphá			981	748	715
A.3	Coimisiún Forbartha an Iarthair			2,382	2,355	2,325
A.4	Tacaíochtaí tuaithe [a]					
		Bunaidh	32,207			
		Forlíontach	16,000			
				48,207	46,316	34,337
A.5	Leader - fochlár eacnamaíochta tuaithe					
		Bunaidh	46,000			
		Forlíontach	2,000			
				48,000	51,020	51,984
A.6	Forbairt eacnamaíochta réigiúnach			3,380	2,716	1,902
A.7	Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe [b]					
		Bunaidh	95,000			
		Géilleadh iarchurtha	10,500			
		Forlíontach	(24,475)			
				81,025	78,960	70,367
A.8	Na hOileáin					
		Bunaidh	14,183			
		Géilleadh iarchurtha	(500)			
				13,683	13,618	12,859
				205,135	**202,537**	**181,384**

Nótaí [a] A.4 Áirítear le tacaíochtaí tuaithe clár CLÁR, an Scéim Feabhsúcháin Áitiúil (LIS) agus Scéim na Siúlóidí.

[b] A.7 Is éard atá i gceist le hathghiniúint agus forbairt tuaithe ná an Ciste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe (RRDF), an Scéim Athnuachana Bailte agus Sráidbhailte (TVRS), agus an Scéim um Bonneagar Caithimh Aimsire Lasmuigh (ORIS).

Athrúcháin shuntasacha

Déantar cur síos sa mhír seo a leanas ar na cúiseanna a raibh difríochtaí suntasacha i gceist i bhfo-mhírchinn neamh-riaracháin cláir (+/5% agus €100,000).

A.4 Tacaíochtaí tuaithe

Soláthar meastacháin €32.207 milliún; toradh €46.316 milliún

Cuirtear maoiniú le haghaidh roinnt scéimeanna ar fáil faoin bhfo-cheannteideal seo lena n-áirítear Scéim na Siúlóidí, CLÁR agus an Scéim Feabhsúcháin Áitiúil (LIS), chomh maith le roinnt tionscnamh eile faoina gcuirtear tacaíocht ar fáil d'fhorbairt tuaithe. Ba mar gheall ar éileamh breise faoin LIS a maoiníodh trí fhorlíonadh teicniúil ó choigilteas in áiteanna eile sa vóta den chuid is mó a tharla an méadú €14.109 milliún ar chaiteachas i gcomórtas leis an soláthar meastacháin.

A.5 Leader - fochlár eacnamaíochta tuaithe

Soláthar meastacháin €46 milliún; toradh €51.02 milliún

Ba mar gheall gur clár ilbhliantúil é Leader agus go raibh leibhéil seachadta in 2020 níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis a raibh méadú €5.439 milliún ar chaiteachas i gcomórtas leis an soláthar measta. Bhí an seachadadh in 2023 níos mó ná na leibhéil a rabhthas ag súil leo de réir mar a thagann tréimhse na gclár chun críche. Cuireadh an acmhainn mhéadaithe ar fáil ó choigilteas in áiteanna eile laistigh den vóta trí fhorlíonadh teicniúil agus €3.02 milliún trí vírmintí ó thacaíochtaí tuaithe A.4 (€970,000), A.6 Forbairt eacnamaíoch réigiúnach (€650,000), A.7 Athghiniúint agus forbairt tuaithe (€1 mhilliún) agus Oileáin A.8 (€400,000).

A.6 Forbairt eacnamaíochta réigiúnach

Soláthar meastacháin €3.38 milliún; toradh €2.716 milliún

Ba mar gheall ar sholáthar bonneagair chun tacú le feabhsú na seirbhísí a sholáthraítear ag pointí nasctha leathanbhanda nach raibh ag dul ar aghaidh mar a bhí beartaithe in 2023 a tharla an t-easnamh caiteachais €664,000 i gcomórtas leis an soláthar meastacháin. Baineadh athearraíocht as €650,000 den tsábháil sin trí vírmint chun freastal ar an éileamh faoi A.5 LEADER.

A.7 Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe

Soláthar meastacháin €105.5 milliún; toradh €78.96 milliún

Ba mar gheall ar choigilteas faoi ghné an Chiste um Athghiniúint agus Forbairt Tuaithe (RRDF) den fho-mhírcheann seo den chuid is mó a tharla an t-easnamh caiteachais €26.54 milliún i gcomórtas leis an soláthar meastacháin. Bhí tionchar ag éifeacht leanúnach phaindéim COVID 19 ar chaiteachas thionscadail RRDF ó thaobh tionscadal bhí ar na bacáin a bhogadh ar aghaidh go dtí céim na tógála. Bhí tionchar ag saincheisteanna eile amhail an t-éileamh ard ar chonraitheoirí tógála ina dhiaidh sin ar amlínte. Ina theannta sin, bhí gá athbhreithniú mionsonraithe a dhéanamh ar chostais i gcásanna áirithe mar gheall ar mhéadú a bheith ar chostais bhoilscithe.

Clár B Forbairt Pobail

			2023			2022
			Soláthar meastacháin		Toradh	Toradh
			€000	€000	€000	€000
B.1	Riarachán - pá			5,344	5,225	4,222
B.2	Riarachán - neamhphá			825	572	474
B.3	Tacaíochtaí don earnáil pobail agus dheonach (páirtmhaoinithe ag an gCrannchur Náisiúnta)					
		Bunaidh	19,845			
		Forlíontach	1,000			
				20,845	20,722	33,774
B.4	SICAP, tacaíochtaí forbartha áitiúil/ réigiúnaí (páirtmhaoinithe ag an gCrannchur Náisiúnta)					
		Bunaidh	53,266			
		Forlíontach	12,000			
				65,266	65,252	56,064
B.5	Coistí forbartha pobail áitiúil (tacaíocht)			2,405	2,391	2,308
B.6	Tacaíochtaí do phobail atá faoi mhíbhuntáiste			7,500	7,500	7,500
B.7	Bearta na gcuntas díomhaoin			12,570	12,464	12,302
B.8	An Clár um Shíocháin agus Athmhuintearas			6,967	6,967	8,467
B.9	Sábháilteacht Uisce na hÉireann			1,424	1,545	1,389
B.10	Forbairt leabharlann agus seirbhís chartlainne					
		Bunaidh	7,731			
		Forlíontach	(1,200)			
				6,531	6,312	5,398
B.11	An Clár um Fheabhsú Pobail					
		Bunaidh	21,001			
		Géilleadh iarchurtha	4,000			
		Forlíontach	6,175			
				31,176	32,043	24,998
B.12	An Clár um Sheirbhísí Pobail			52,390	52,389	46,670
B.13	Tacaíochtaí nuálaíochta sóisialta ESF			1,000	1,000	—
B.14	Tacaíochtaí don Úcráin - ciste pobail			30,000	10,000	—
				244,243	**224,382**	**203,566**

Athrúcháin shuntasacha

Déantar cur síos sa mhír seo a leanas ar na cúiseanna a raibh difríochtaí suntasacha i gceist i bhfo-mhírchinn neamh-riaracháin cláir (+/5% agus €100,000).

B.4 SICAP, tacaíochtaí forbartha áitiúla / réigiúnaí

Soláthar meastacháin €53.266 milliún; toradh €65.252 milliún

Baineadh amach an méadú €11.986 milliún i gcaiteachas i gcomórtas leis an soláthar bunaidh go príomha trí fhorlíonadh substainteach €10 milliún d'obair faoin gClár um Ionchuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail (SICAP) chun tacú le daoine atá ag teacht isteach ón Úcráin. Ina theannta sin, baineadh athearraíocht as €2 mhilliún ó A.7 Athghiniúint agus forbairt tuaithe trí fhorlíonadh teicniúil chun obair rialaithe madraí a mhaoiniú.

B.9 Sábháilteacht Uisce na hÉireann

Soláthar meastacháin: €1.424 milliún, toradh: €1.545 milliún

BA mar gheall ar mhaoiniú breise a leithdháileadh ar Shábháilteacht Uisce Éireann (WSI) chun cás gnó a cuireadh isteach maidir le cláir oideachais atá á bhforbairt ag WSI a chomhlíonadh a tharla an méadú caiteachais i gcomórtas leis an soláthar bunaidh €121,000.

B.10 Forbairt leabharlann agus seirbhís chartlainne

Soláthar meastacháin: €7.731 milliún, toradh: €6.312 milliún

Ba mar gheall ar bhliain dhúshlánach a bheith ann in 2023 i ndáil le caiteachas caipitil próifílithe ar roinnt tionscadal Leabharlainne in 2023, go háirithe mar gheall ar shaincheisteanna soláthair tógála, a raibh easnamh caiteachais €1.419 milliún ann i gcomórtas leis an soláthar meastacháin. Chuir moilleanna i gceadú tionscnamh amhail Mo Leabharlann Oscailte le figiúr toraidh níos lú ná mar a measadh.

B.11 An Clár um Fheabhsú Pobail

Soláthar meastacháin: €25.001 milliún; toradh: €32.043 milliún

Ba mar gheall ar an éileamh suntasach a bhí ar Chiste Infheistíochta na nIonad Pobail agus ar scéim na ndeontas beag caipitiúil faoin bhfo-mhírcheann seo a tharla an méadú €7.042 milliún ar chaiteachas i gcomórtas leis an soláthar meastacháin. Leithdháileadh maoiniú ó choigilteas in áiteanna eile sa vóta trí fhorlíonadh teicniúil agus €0.87 milliún ó A.7 Athghiniúint agus forbairt tuaithe trí vírmint.

B.14 Tacaíochtaí don Úcráin - Ciste Pobail

Soláthar meastacháin: €30 milliún, toradh: €10 milliún

Ba mar gheall ar dhul chun cinn mall maidir le tionscadail a chur i gcrích mar thoradh ar shrianta san earnáil tógála a tharla an t-easnamh caiteachais €20 milliún i gcomórtas leis an soláthar meastacháin. Tugadh cistiú €20 milliún ar aghaidh lena úsáid in 2024.

Clár C An tÚdarás Rialála Carthanas

		2023		2022
		Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
C.1	Riarachán - pá	76	122	37
C.2	Riarachán - neamhphá	30	12	10
C.3	An tÚdarás Rialála Carthanas	4,987	4,840	4,244
C.4	An Binse Achomhairc Carthanas	10	—	—
		5,103	**4,974**	**4,291**

Athrúcháin shuntasacha

Ní raibh aon athrúcháin shuntasacha ann (níos mó ná +/- 5% agus €100,000) sa réimse cláir seo.

Nóta 4 Fáltais

4.1 Leithreasaí i gcabhair

		2023		2022
		Measta	Réadaithe	Réadaithe
		€000	€000	€000
1	Leader - fochlár eacnamaíochta tuaithe	27,229	33,858	32,577
2	An Clár um Shíocháin agus Athmhuintearas	4,500	4,338	4,978
3	Cuntais dhíomhaoin - caiteachas clár	12,570	12,465	12,302
4	An Clár um Ionchuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail	1	—	—
5	Fáltais ó ranníocaíochtaí breise aoisliúntais ar luach saothair seirbhíse poiblí	400	470	435
6	Ranníocaíochtaí ilghnéitheacha	200	1,005	5,375
Iomlán		**44,900**	**52,136**	**55,667**

Athrúcháin shuntasacha

Déantar cur síos sa mhír seo a leanas ar na cúiseanna a raibh difríochtaí suntasacha i gceist le míreanna aonair i leithreasaí i gcabhair (+/-5% agus €100,000).

1 Leader - fochlár eacnamaíochta tuaithe

Meastachán €27.229 milliún; Réadaithe €33.858 milliún

Ba mar gheall ar leibhéil mhéadaithe íocaíochtaí faoi chlár Leader an AE le linn na bliana 2023, a raibh méadú comhfhreagrach i leibhéal na bhfáltas AE a fuair an Roinn mar thoradh air, a raibh an fáltas breise €6.629 milliún i gceist.

6 Ranníocaíochtaí ilghnéitheacha

Meastachán €200,000; réadaithe €1.005 milliún

Ba mar thoradh ar roinnt aisíocaíochtaí a fuarthas i ndáil le deontais a eisíodh i mblianta roimhe sin, agus nach raibh súil ar bith leo a raibh fáltais bhreise €805,000 i gceist sa bhliain 2023.

4.2 Fáltais bhreise is iníoctha leis an Státchiste

	2023 €000	2022 €000
Iarmhéid ag 1 Eanáir	16	16
Tuarastail Aire a géilleadh ar bhonn deonach	16	16
Aisíocaíocht ó Phobal i leith na Scéime Tacaíochta Fuinnimh	8,085	—
Aistrithe chuig an Státchiste	(8,101)	(16)
Iarmhéid ag 31 Nollaig	**16**	**16**

Nóta 5 Soláthar Foirne agus Luach Saothair

5.1 Líon na bhFostaithe

Fostaithe comhionann le fostaithe lánaimseartha ag deireadh na bliana	**2023**	**2022**
Roinn	200	172
Gníomhaireachtaí [a]	82	80
Iomlán	**282**	**252**

Nóta [a] Comhdhéanta den fhoireann sna gníomhaireachtaí seo a leanas: An tÚdarás Rialála Carthanas, Coimisiún Forbartha an Iarthair agus Sábháilteacht Uisce na hÉireann.

5.2 Pá

Luach Saothair fhoireann na Roinne

	2023 €000	2022 €000
Pá	11,128	10,212
Liúntais ard-dualgas, le haghaidh dualgais speisialta nó dualgais bhreise	105	126
Ragobair	19	23
ÁSPC an Fhostóra	898	794
Pá iomlán [a]	**12,150**	**11,155**

Nóta [a] Déantar figiúr an phá iomláin a dháileadh ar fho-mhírchinn A.1, B.1 agus C.1.

Luach Saothair foirne gníomhaireachta

	2023	2022
	€000	**€000**
Pá	4,718	4,541
Liúntais ard-dualgas, le haghaidh dualgais speisialta nó dualgais bhreise	45	25
Ragobair	—	—
ÁSPC an Fhostóra	481	458
Pá iomlán [a]	**5,244**	**5.024**

Nóta [a] Déantar figiúr an phá iomláin a dháileadh ar fho-mhírchinn A.3, B.9 agus C.3.

5.3 Liúntais agus íocaíochtaí ragoibre

	Líon na bhfaighteoirí	Faighteoirí a fuair €10,000 nó níos mó	An íocaíocht aonair is mó	
			2023	2022
			€	€
Foireann na roinne				
Liúntais ard-dualgas, le haghaidh dualgais speisialta nó dualgais bhreise	13	2	31,807	24,941
Ragobair	6	1	17,993	20,682
Luach saothair breise i níos mó ná catagóir amháin	1	1	20,840	25,682

	Líon na bhfaighteoirí	Faighteoirí a fuair €10,000 nó níos mó	An íocaíocht aonair is mó	
			2023	2022
			€	€
Foireann Gníomhaireachta				
Liúntais ard-dualgas, le haghaidh dualgais speisialta nó dualgais bhreise	2	—	9,436	14,040

5.4 Bandaí pá fhostaithe na Roinne

Is mar seo a leanas a bhí líon fostaithe na Roinne a raibh a gcuid sochair iomlána fostaithe (lena n-áirítear bunphá, liúntais, ragobair; seachas ÁSPC an fhostóra, costais phinsin an fhostóra) don bhliain airgeadais idir €20,000 agus €59,999 agus thit siad laistigh de gach banda €10,000 ó níos mó ná €60,000.

Bandaí pá (€)		Líon na bhFostaithe	
Ó	**Go dtí**	**2023**	**2022**
20,000	59,999	116	113
60,000	69,999	26	22
70,000	79,999	14	13
80,000	89,999	16	15
90,000	99,999	9	8
100,000	109,999	6	2
110,000	119,999	6	7
120,000	129,999	3	—
130,000	139,999	—	1
140,000	149,999	—	1
150,000	159,999	1	1
160,000	169,999	—	1
170,000	179,999	2	—
180,000	189,999	—	—
190,000	199,999	—	—
200,000	209,999	—	—
210,000	219,999	1	—

5.5 Ró-íocaíochtaí párolla

ag 31 Nollaig	Líon na bhfaighteoirí	2023 €	2022 €
Ró-íocaíochtaí	15	19,857	12,313
Plean aisghabhála i bhfeidhm	9	8,534	12,313

5.6 Luach saothair agus sochair an Oifigigh Cuntasaíochta

Is mar seo a leanas a bhí luach saothair an Oifigigh Cuntasaíochta don bhliain airgeadais:

	2023	2022
	€000	€000
Mary Hurley	215	145
Kevin McCarthy	—	15
	215	160

Níl luach na sochar scoir a saothraíodh sa tréimhse san áireamh thuas. Is comhalta í an tOifigeach Cuntasaíochta de scéim pinsin na Státseirbhíse roimh 95 agus ní théann a cuid teidlíochtaí pinsin thar théarmaí na scéime pinsin samhla seirbhíse poiblí.

Nóta 6 Ilghnéitheach

6.1 Maoiniú ón gCrannchur Náisiúnta

			2023	2022
		Meastachán	Toradh	Toradh
		€000	€000	€000
B.3	Tacaíochtaí don earnáil pobail agus dheonach (páirtmhaoinithe ag an gCrannchur Náisiúnta)	15,628	12,999	14,902
B.4	SICAP, tacaíochtaí forbartha áitiúil/ réigiúnaí (páirtmhaoinithe ag gCrannchur Náisiúnta)	2,797	2,734	2,890
		18,425	**15,733**	**17,792**

Nóta Is iad na scéimeanna atá maoinithe i bpáirt ag maoiniú ón gCrannchur Náisiúnta laistigh d'fho-mhírcheann B.3 ná Tacaíochtaí d'Oibrithe Deonacha, an Scéim chun Tacú le hEagraíochtaí Náisiúnta agus an Scéim um Fholáireamh do Dhaoine Scothaosta. Ba é an toradh iomlán dóibh sin don bhliain 2023 ná €5.763 milliún, €3.181 milliún agus €7.055 milliún faoi seach. Tá an Scéim um Fholáireamh do Dhaoine Scothaosta maoinithe i bpáirt ag Ciste na gCuntas Díomhaoin, mar gheall ar an leibhéal éilimh atá ann don scéim, agus áirítear sa toradh do na blianta 2022 agus 2023 araon €3 mhilliún atá maoinithe trí Chiste na gCuntas Díomhaoin, agus tá an farasbarr (i.e. €181,000 in 2023) maoinithe i bpáirt ag an gCrannchur Náisiúnta. Úsáidtear na deontais atá maoinithe i bpáirt ag an gCrannchur Náisiúnta laistigh d'fho-mhírcheann B.4 le haghaidh obair nó tionscadail atá lasmuigh de Chlár um Chuimsiú Sóisialta agus Gníomhachtú Pobail na Roinne ach laistigh den éiteas, agus dírítear ar eagraíochtaí a chuireann tacaíochtaí ar fáil do dóibhsean atá faoi mhíbhuntáiste.

6.2 Maoiniú AE

Caiteachas faoi fho-mhírchinn A.5 Leader - tá an fochlár eacnamaíochta tuaithe, tacaíochtaí forbartha áitiúil/réigiúnaí B.4 SICAP (páirtmhaoinithe ag an gCrannchur Náisiúnta), an Clár B.8 um Shíocháin agus Athmhuintearas agus B.13 Tacaíochtaí nuálaíochta sóisialta ESF cómhaoinithe ag an AE.

6.3 Íocaíochtaí chuig Pobal

Déanann Pobal roinnt clár deontais a riar nó tacaíonn sé leo thar ceann na Roinne. D'aistrigh an Roinn méideanna ar fiú €101.968 milliún san iomlán iad in 2023 chun tacú leis na tionscadail mar atá leagtha amach thíos.

		2023	2022
		€000	€000
A.4	Tacaíochtaí tuaithe	1,648	1,665
A.5	Leader - fochlár eacnamaíochta tuaithe	2,248	834
A.6	Forbairt Eacnamaíochta Réigiúnach	—	750
B.3	Tacaíochtaí don earnáil pobail agus dheonach (páirtmhaoinithe ag an gCrannchur Náisiúnta)	10,233	19,528
B.4	SICAP, tacaíochtaí forbartha áitiúil/ réigiúnaí (páirtmhaoinithe ag gCrannchur Náisiúnta)	2,596	1,798
B.6	Tacaíochtaí do phobail atá faoi mhíbhuntáiste	1,349	1,236
B.7	Bearta na gcuntas díomhaoin	4,469	5,098
B.11	An Clár um Fheabhsú Pobail	26,035	14,936
B.12	An Clár um Sheirbhísí Pobail	52,390	46,670
B.13	ESF- Tacaíochtaí nuálaíochta sóisialta	1,000	—
	Iomlán [a]	**101,968**	**92,515**

Nóta [a] Tá méideanna ar fiú €13.93 milliún san iomlán iad nach bhfuil caite go fóill i ndáil le híocaíochtaí ón Roinn aitheanta ag Pobal (€22.843 milliún sa bhliain 2022). Ag teacht le himlitir 13/2014, glactar iarmhéideanna dá leithéidí sin san áireamh agus íocaíochtaí ina ndiaidh sin á ndéanamh chuig Pobal. Ní áirítear sna méideanna seo íocaíochtaí maidir le costais riaracháin Pobal a bhaineann le seirbhísí a chuirtear ar fáil thar ceann na Roinne.

6.4 Géilleadh iarchurtha

Tá an géilleadh iarchurtha don bhliain 2023 comhdhéanta de choigilteas €20 milliún i gcaiteachais chaipitil sna for-mhírchinn seo a leanas agus tugadh ar aghaidh é go dtí an bhliain 2024.

		€000
Míniú ar an bhFo-mhírcheann:		
B.14	Tacaíochtaí don Úcráin - Ciste Pobail	20,000
		20,000

6.5 Díscríobh

Rinneadh na suimeanna seo a leanas a dhíscríobh i rith na bliana

	2023	2022
	€	**€**
Clár Leader	116,013	—
An Clár um Sheirbhísí Pobail	22,421	—
	138,434	**—**

6.6 Costais chúitimh agus dlí

Íocaíochtaí/costais a d'íoc an Roinn sa bhliain

	2023		2022
	Éilimh arna ndéanamh ag fostaithe	**Iomlán**	**Iomlán**
Líon na gcásanna	1	1	—
	€000	**€000**	**€000**
Costais dlí féin na Roinne	11	11	—
Íocaíochtaí a rinne an Roinn/thar ceann na Roinne			
Cúiteamh	43	43	—
Costais dlí	10	10	—
Iomlán	**64**	**64**	**—**
Iomlán 2022	**—**	**—**	**—**

Costais charnacha na gcásanna a cuireadh i gcrích in 2023

	Éilimh arna ndéanamh ag fostaithe	Iomlán
Líon na gcásanna	1	1
	€000	**€000**
Costais dlí féin na Roinne	11	11
Íocaíochtaí a rinne an Roinn/thar ceann na Roinne		
Cúiteamh	43	43
Costais dlí	10	10
Iomlán	**64**	**64**